

Jacques Philippe

V ŠKOLE DUCHA SVĚTÉHO

Vydavateľstvo SERAFÍN BRATISLAVA 1996

Nihil obstat: P. Cyril Jaroslav Brázda OFM, cenzor

Imprimi potest: ThLic. P. Leo Peter Růčka OFM, provinciálny minister

Číslo: 52/1996 V Bratislave 1. júla 1996

Vydavateľstvo SERAFÍN, 1996

ISBN 80-85310-61-9

ÚVOD

„Ó môj Ježišu, aké ľahké je posväcovať sa, stačí trocha dobrej vôle. Keď Ježiš objaví v duši aspoň odrobinku dobrej vôle, ponáhl'a sa darovať sa jej. A nič ho nedokáže zastaviť, ani chyby, ani pády, celkom nič. Ježiš razom prichádza na pomoc takejto duši a ak je verná Božej milosti, za krátky čas dokáže dospieť k najvyššej svätosti, akú stvorenie môže dosiahnuť tu na zemi. Boh je veľmi štedrý a svoju milosť neodmietne nikomu. Dáva dokonca viac, než si pýtame. Najkratšou cestou je verné plnenie vnuknutí Ducha Svätého.“

Tieto krásne slová sú úryvkom z denníka sestry Faustíny.¹

Prosto a hutne podávajú mimoriadne dôležité posolstvo všetkým, ktorí túžia po svätosti, čiže jednoducho chcú čo najdôslednejšie odpovedať na Božiu lásku.

Najväčším problémom, a niekedy aj trápením takýchto duší je, ako nato.

Milý čitateľ, možno patíš medzi tých, ktorých spomínaný problém nikdy priveľmi netrápil. **V srdci si možno nikdy nepocítil túžbu milovať Boha tak, ako je len možné. V tom prípade ťa prosím, naliehavo žiadaj Ducha Svätého, aby túto túžbu do teba vložil a nenechal ťa nikdy na pokoji!** Potom budeš šťastný: „*Blahoslavení lační a smädní po spravodlivosti, lebo oni budú nasýtení*“ (Mt 5,6).²

Pre tých, čo túžia po plnosti lásky, je každé usmernenie, umožňujúce osvetliť, a najmä skrátiť cestu, nesmierne vzácne. Aj keď si to málokto uvedomuje, podľa nás je rovnako dôležité umožniť svätým dušiam posväcovať sa ešte väčšmi a rýchlejšie, ako pomáhať hriešnikom, aby sa obrátili. Cirkev má z toho rovnaký úžitok. Svet bude zachránený modlitbami svätých.

Hoci našim slovám neporozumejú všetci, považujeme za veľmi dôležité, aby sa dnešným kresťanom odovzdalo **to najlepšie z posolstva svätých**, aby tak mohli rýchlejšie kráčať k dokonalosti lásky.

¹ *Denník sestry Faustíny*, vyd. Jules Hovine, s. 142. Sestra Faustína Kowalská sa narodila r. 1905, zomrela 5. októbra 1938, za blahoslavenú ju vyhlásil pápež Ján Pavol II. v prvú nedeľu po Veľkej noci r. 1993. Táto poľská rehoľnica dostala od Ježiša poslanie väčšmi priblížiť svetu Božie milosrdenstvo, osobitne prostredníctvom obrazu milosrdného Krista, ktorý dala namaľovať.

² spravodlivosť v Písme nemá iba ten význam, ktorý jej bežne pripisujeme, ale znamená predovšetkým postoj človeka, čo svoju vôľu „napráva“ celkom podľa Božej vôle, teda miluje Boha i blížneho, inými slovami, usiluje sa o svätosť.

Kľúčovou otázkou na našej ceste je zrejme poznanie, na čo treba sústrediť svoje sily. A to nie je vždy jasné, ba ani zhodné s tým, čo sme si na začiatku predstavovali.

Sestra Faustína nám v uvedenom úryvku i v ďalších svojich úvahách z Denníka dáva usmernenie, ovocie vlastnej skúsenosti, ktoré si zasluhuje pozornosť: najkratšou cestou je verné plnenie vnuknutí Ducha Svätého. Namiesto toho, aby sme svoje úsilie trieštili v rôznych oblastiach nášho života, kde by sa mohlo ukázať ako neúčinné či nedostatočné, sestra Faustína nám navrhuje, aby sme sa **zamerali predovšetkým na nasledujúci bod: pozorne rozpoznať, prijímať a uskutočňovať vnuknutia Ducha Svätého.** Určite sa to najviac „oplatí“.

Vysvetlíme najskôr dôvody a potom sa pokúsime opísať, čo to konkrétne znamená.

1. časť:

SVÄTOSŤ JE DIELOM DUCHA

Všeobecne prevláda ilúzia, že svätosť je dielom človeka, že treba mať jasný program na dosiahnutie dokonalosti a potom ho postupne uskutočňovať s odvahou a trpezlivosťou, a že v tom spočíva všetko.

Žiaľ (alebo našťastie!), nespočíva v tom všetko... Že treba odvalu i trpezlivosť, to zaiste. Ale že by svätosť bola uskutočnením životného programu, ktorý si stanovíme, to určite nie. Pre viacero príčin; dve hlavné teraz uvedieme.

1. Úloha je nad naše sily

Dosiahnuť svätosť vlastnými silami je nemožné. Celé Písmo nás učí, že môže byť jedine ovocím Božej milosti. Ježiš nám hovorí: „*Bezo mňa nemôžete nič urobiť*“ (Jn 15, 5). A sv. Pavol: „*...lebo chcieť dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie*“ (Rim 7, 18). Aj sami svätci to dosvedčujú. Grignon z Montfortu sa o svätosti, ktorá je Božím plánom pre náš život, vyjadruje takto: „*Ó, aké obdivuhodné dielo: prach premenený vo svetlo, hnoj v čistotu, hriech vo svätosť, stvorenie v Stvoriteľa a človek v Boha! Ó, obdivuhodné dielo! Opakujem, avšak dielo samo osebe ťažké a už svojou povahou prirodzenosti nemožné. Jedine Boh prostredníctvom milosti, hojnej a mimoriadnej milosti, dokáže dielo dovŕšiť. A stvorenie celého vesmíru sa tomuto veľdielu nevyrovná.*“

Hoci sa budeme všemožne usilovať, **sami seba zmeniť nedokážeme.** Jedine Boh môže odstrániť naše nedostatky, našu obmedzenosť v oblasti lásky, jedine on dostatočne hlboko vplýva na naše srdce. Keď si to uvedomíme, ušetríme si mnohé zbytočné boje a znechutenia. Nemáme sa stať svätými vlastnými silami,² ale máme nájsť prostriedok, ako nás môže nimi urobiť Boh.

Vyžaduje to veľkú pokoru (musíme sa vzdať domýšľavej pýchy, že si chceme poradiť sami. a prijať svoju úbohosť), **ale zároveň je to veľmi povzbudzujúce.**

Skutočne, **naše sily sú obmedzené, ale Božia moc a láska nie.** Máme zaručený prostriedok ako dosiahnuť, že jeho moc a láska prídu na pomoc našej slabosti. **Stačí, ak si ju pokojne priznáme a svoju dôveru i nádej vložíme jedine do Pána.** Je to v podstate jednoduché, lenže ako pri všetkom, čo je jednoduché, potrebujeme roky, než to pochopíme, a najmä uvedieme do života.

Tajomstvo svätosti spočíva v istom zmysle v pochopení, že môžeme od Boha dosiahnuť všetko za predpokladu, že vieme, ako na to. Je to tajomstvo cesty

duchovného detstva sv. Terezky: Boh má otcovské srdce a my môžeme zaručene dostať od neho všetko, čo potrebujeme, ak ho vieme chytiť za srdce.³

Domnievam sa, že myšlienku, že od Boha môžeme všetko dostať, sv. Tereza prevzala od sv. Jána z Kríža, ktorý bol takmer jediným jej učiteľom. Pozrime sa, čo napísal vo svojej Duchovnej piesni:

„Moc a neústupnosť lásky je veľká, ved' dobýva a spútava Boha samého. Šťastná duša, ktorá miluje, pretože drží v zajatí Boha, ktorý podlieha jej túžbam. Boh je vlastne taký', že ak k nemu pristúpime s láskou a zo správnej strany, urobí pre nás, čo chceme" (Duchovná pieseň B, strofa 32,1).

Táto **odvážna veta o moci, ktorú má nad Božím srdcom naša láska a dôvera**, obsahuje krásnu a hlbokú pravdu. Sv. Ján z Kríža to sám vyjadruje inými slovami na inom mieste: „Pevná nádej zasahuje a premáha Božie srdce"

A ďalej: „Boh si natoľko cení nádejduše, ktorá sa k nemu neprestajne utieka a spolieha sa iba na neho, že možno právom povedať, že duša dosiahne všetko, v čo dúfa" (Maxima 119).

Svätosť nie je životným programom, ale čímisi, čo sa získava od Boha. Existujú na to dokonca spoľahlivé prostriedky. Celé umenie spočíva v pochopení, ktoré sú to... Všetci máme moc stať sa svätými jednoducho preto, lebo Boh sa nechá premôcť dôverou, ktorú doňho vkladáme. To, čo teraz ďalej povieme, má za cieľ priviesť nás na spomínanú správnu cestu.

2. Jedine Boh pozná našu osobnú cestu

Toto je druhá príčina, prečo sa nestaneme svätými tak, že si vytýčime určitý program: jestvuje toľko foriem svätosti, a teda i ciest ku nej, koľko je ľudí. Pre Boha je každý človek jedinečný. **Svätosť nie je uskutočnením nejakého modelu dokonalosti, ktorý by bol pre všetkých rovnaký.** Svätosť je zrodom absolútne jedinečnej skutočnosti, ktorú pozná len Boh; jedine on jej môže dať

³ Uvádzame časť z Terezkinho listu, ktorá nám pomôže pochopiť, čo to znamená: „Chcela by som sa pokúsiť objasniť vám pomocou celkom jednoduchého prirovnania, ako veľmi Ježiš miluje aj nedokonalé duše, ktoré sa mu zveria. Predpokladajme, že otec má dve deti, samopašné a neposlušné; keď ich ide potrestať, jedno sa trasie a so strachom sa od otca odťahuje, a pritom v hĺbke srdca cíti, že si trest zaslúži. Druhé sa naopak vrhne otcovi do náručia; ľutuje, že mu spôsobilo bolesť, uisťuje ho o svojej láske a chce mu ju dokázať tak, že už bude poslušné. A keď toto dieťa požiada otca, aby ho potrestal bozkom, nemyslím si, že šťastný otec odolá dôvere svojho dieťaťa, ved' pozná jeho úprimnosť a lásku. Otec si pritom nemyslí, že dieťa už viackrát rovnako nezlyhá, je však ochotný zakaždým mu odpustiť, ak ho dieťa vždy chytiť za srdce (...)." (List 258)

vzrast. Nikto nevie, v čom spočíva jeho vlastná svätosť. Objavujeme ju len postupne, ako napredujeme, a často je celkom iná, než sme si vedeli predstaviť. Rozdiel je až toľký, že najväčšou prekážkou svätosti je azda naše priveľké lipnutie na predstave, akú sme si o vlastnej dokonalosti vytvorili...

Svätosť, ktorú nám Boh chce dať, je vždy iná, nepredvídateľná, no v konečnom dôsledku nekonečne krajšia, lebo jedine Boh dokáže vytvárať jedinečné veľdiela, kým človek vie len napodobňovať.

To má závažný dôsledok. **Na dosiahnutie svätosti nestačí, aby sa človek riadil iba všeobecnými zásadami, platnými pre všetkých. Musí tiež pochopiť, čo od neho Boh očakáva konkrétne, čo možno od nikoho iného nečaká.** Ako to rozpoznať? Rozmanitými spôsobmi, najmä cez životné udalosti, pomocou rád duchovného vodcu i mnohými ďalšími prostriedkami.

Patrí k nim jeden zásadne dôležitý prostriedok, ktorý si zaslúži, aby sme si ho bližšie objasnili. Ide o vnuknutia z Božej milosti. Inými slovami, ide o vnútorné pohnútky, o podnety Ducha Svätého v hĺbke nášho srdca, prostredníctvom ktorých nám Boh dáva najavo, čo od nás žiada, a zároveň nám dáva potrebnú silu na ich uskutočnenie, ak s tým súhlasíme. Neskôr si povieme, akým spôsobom máme tieto vnuknutia rozlišovať a prijímať.

Aby sme sa stali svätými, musíme sa, prirodzene, usilovať plniť Božiu vôľu, ako nám ju predkladá vo všeobecnej záväznosti Písmo, prikázania a podobne. Ako sme už uviedli, **je rovnako nevyhnutné ísť ešte ďalej,** čiže usilovať sa spoznať nielen to, čo Boh všeobecne žiada od všetkých, ale aj zistiť, čo čaká špeciálne odo mňa. **A na to prichádzajú vnuknutia, o ktorých je reč.**

Treba však zároveň pripomenúť, že **vnuknutia sú potrebné aj na plnenie Božej vôle vo všeobecnosti.**

- **Prvý dôvod** je tento: Ak sa usilujeme o dokonalosť, musíme zachovávať toľko prikázaní a pestovať toľko čností, že nevládzeme bojovať na všetkých frontoch odrazu. **Je teda dôležité, aby sme v danom momente života vedeli, ktorú čnosť máme práve uprednostniť, no nie podľa našich predstáv, ale podľa toho, čo od nás Boh naozaj žiada;** bude to oveľa účinnejšie. A nie je to vždy to, čo si my myslíme! O tom by sa dalo veľa rozprávať: často sa stáva, že vynakladáme neprimerané úsilie, aby sme v určitom bode pokročili, a pritom Boh chce od nás čosi iné. Napríklad urputne bojujeme proti dakej povahovej chybe, a Boh pritom od nás chce, aby sme ju prijali s pokorou a miernosťou voči sebe! Vnuknutia sú pre nás teda veľmi vzácne. Umožnia nám správne zamerať naše úsilie v nespočetných zápasoch, ktoré stoja pred nami... **Bez vnuknutí nám totiž hrozí veľké riziko, že v niektorých oblastiach povolíme, alebo budeme od seba požadovať viac než Boh,** čo je rovnako závažná chyba, a omnoho častejšia, ako sa nazdávame. Boh nás volá k dokonalosti, no nie je

perfekcionistom. Dokonalosť sa dosahuje skôr vnútornou vernosťou vnuknutiam, než vonkajšou totožnosťou s ideálom.

- Skúsenosť poukazuje i na **druhú príčinu**. Veľmi často nevládzeme plniť ani Božiu vôľu a prikázania, ktoré poznáme ako záväzné pre všetkých. No **zakaždým, keď túžime poslúchnuť Boha aj v nepatrnej veci a verne odpovieme na vnuknutie Ducha, táto vernosť na nás pritiahne väčšiu milosť i silu**, ktorá môže poslúžiť aj v iných oblastiach, a jedného dňa nás možno uschnú splniť prikázania, čo sme dovtedy celkom nedokázali. Dalo by sa povedať, že je to uplatnenie Ježišovho prisľúbenia z evanjelia: „*Správne, dobrý a verný sluha. Bol si verný nad malom, ustanovím ťa nad mnohým*“ (Mt 25, 21). Z toho možno vyvodíť základný „duchovný zákon“: Dostaneme milosť vernosti vo veľkých veciach, čo nám je nateraz nemožné, ak budeme verní v maličkostiach, ktoré zvládame, najmä ak nás práve o ne žiada v srdci Duch Svätý prostredníctvom vnuknutí.

- Zakončíme túto časť **d'alším závažným dôvodom**, a povzbudíme sa tak v túžbe verne plniť Božie vnuknutia. Ak vám navrhne, aby ste sa usilovali spraviť aspoň dajaký duchovný pokrok podľa vlastných predstáv a kritérií, úspech nie je ani zďaleka zaručený. Už sme povedali, že medzi tým, čo od nás Boh skutočne žiada, a tým, čo si myslíme, že od nás žiada, býva niekedy pekný rozdiel. Nebudeme mať milosť konať to, čo od nás Boh nechce. Na druhej strane **zaručene nám dá milosť k tomu, čo od nás očakáva. Čo Boh žiada, to aj dá**. Keď Boh dá vnuknutie k nejakému skutku (pokiaľ pôvodcom vnuknutia je skutočne on), dodá súčasne i schopnosť vykonať ho. Aj keby nás to presahovalo, či v prvej chvíli vyplašilo... Každá božská pohnútka je svetlom, ktoré nám objasňuje Božiu vôľu, a zároveň silou na jej uskutočnenie: svetlom, čo osvecuje rozum, a silou, čo hýbe vôľou.

3. Vernosť jednej milosti priťahuje d'alšie milosti

Opäť uvedieme malý úryvok z Denníka sestry Faustíny.

„Dnes večer som sa musela nútiť, aby som vykonala všetky cvičenia až do požehnania, lebo som sa cítila horšie než zvyčajne. Hneď po požehnaní som si šla ľahnúť. Keď som však vošla do svojej izby, odrazu som vo svojom vnútri, pocítila, že by som mala ísť do cely k sestre N., lebo potrebuje pomoc. Hneď som teda šla za ňou, a ona mi povedala: 'Ó, sestra moja, ako dobre, že vás Boh priviedol!' Hovorila tak tichučko, že som ju ledva počula. Povedala mi: 'Sestrička, prineste mi, prosím vás, trocha čaju s citrónom, lebo som veľmi smädná, no nemôžem sa pohnúť, lebo veľmi trpím.' Skutočne veľmi trpela, mala vysokú horúčku. Pohodlnejšie som ju uložila a trochu čaju utišila jej smäd. Keď som sa vrátila do svojej cely, dušu mi prenikla silná Božia láska, pochopila som, že treba byť veľmi pozorný voči vnútorným vnuknutiam a verne ich

poslúchať. A vernosť jednej milosti pritiahne ďalšie."

Text názorne objasňuje to, o čom sme vyššie hovorili. Zdôrazňuje zásadnú vec: **každé verné uposlúchnutie vnuknutia je odmenené hojnejšími milosťami**, najmä častejšími a silnejšími vnuknutiami; podnecuje dušu k väčšej vernosti Bohu, k jasnejšiemu vnímaniu jeho vôle a pomáha plniť ju oveľa ľahšie. Aj sv. František Saleský tvrdí:

„Ak dobre využijeme vnuknutie, ktoré nám Pán Boh dal, dá nám aj ďalšie. Bude nám ich dávať podľa toho, ako ich dokážeme využiť.“⁴

Základný dynamizmus, ktorý nás môže postupne priviesť ku svätosti, by sa teda dal zhrnúť takto: **verne prijímať každú milosť a tak si priťahovať milosti ďalšie**. Aj sv. Terezka svedčí o tomto „dynamizme vernosti“, ktorý nás uschopní čoraz ľahšie plniť Božiu vôľu:

„Cvičenie sa v čnostiach sa mi stáva príjemným a prirodzeným. Spočiatku mi na tvári bolo často vidieť, že bojujem, no postupne tento dojem mizol a sebazápor sa mi stal hneď v prvom okamihu ľahkým. Ježiš to povedal: ‚Ten, kto má, tomu sa pridá a bude mať ešte viac.‘ Za verne prijatú milosť mi udelil mnoho ďalších milostí...“

Dodajme, že **uposlúchnutie vnuknutia sprevádza pocit blaha. Hoci počúvanie Ducha Svätého nás často v prvom momente čosi stojí, naráža**, totiž na naše obavy, rozmanité závislosti atď., **v konečnom dôsledku je poslušnosť vždy zdrojom radosti a šťastia**. Je sprevádzaná vliatím milosti, čo rozširuje srdce a spôsobuje, že duša sa pri nasledovaní Pánových ciest cíti slobodnou a šťastnou: *pobežím cestou tvojich príkazov, lebo ty dávaš môjmu srdcu odvahu* " (Ž 119, 32). Boh nás hojne odmení so štedrosťou, ktorá je vlastná iba jemu. Správa sa k nám ako k Bohu... Ide tu o istú duchovnú zákonitosť potvrdenú praxou. Hodno ju spomenúť: spomínaná cesta poslušnosti voči podnetom Ducha Svätého, hoci je náročná, veď *„Duch vanie, kam chce“* (Jn 3, 8), je cestou slobody a šťastia, dušu na nej nič nestiesňuje, srdce sa na nej nezviera. ale je doširoka otvorené. Takéto otvorenie srdca je zrejším znakom prítomnosti Ducha.

Duch Svätý sa právom nazýva Utešiteľ. Dotyky Ducha, čo nás osvecujú a nabádajú konať, ak ich prijmem, vlievajú nám do srdca nielen svetlo a silu, ale

⁴ List 2074 v edícii Annecy. Otec Ravier uvádza hlavné body spirituality sv. Františka Saleského, kde tvrdí, že „vnuknutia sú jedným z prostriedkov, ktoré Duch Svätý používa na vedenie každého človeka v každej chvíli. Rozlišovanie a nasledovanie vnuknutí je jedným z najdôležitejších bodov zbožného života". in Francois de Sales, Listy duchovného priateľstva, Desclée de Brouvver, s. 818.

prinášajú tiež vzpruhu a pomazanie pokojom, a tie nás často naplňajú útechou. Aj keby predmet vnuknutí nebol veľmi dôležitý, tým, že pochádzajú od Božieho Ducha, majú v sebe" čosi z Božej schopnosti priniesť nám útechu a naplnenie. **Jediná kvapôčka pomazania Ducha Svätého stačí, aby naplnila naše srdce väčšou spokojnosťou, než všetky bohatstvá zeme,** má totiž povahu Božej nekonečnosti.⁵

„*Ležeš mi olej na hlavu a kalich mi naplňaš až po okraj*“ (Ž 23). Pomazanie Ducha sa isto-iste vlieva do duše človeka, ktorý koná dobro z Božieho vnuknutia. Tu prichádzame k ďalšej dôležitej zákonitosti duchovného života: **skutočné uspokojenie nám do srdca neprinášajú bohatstvá, čo dostávame, ale Bohom vnuknuté dobro, ktoré sme vykonali.** V dávaní nachádzame viac šťastia než v prijímaní. Je väčším šťastím dávať než dostať.

Práve sme si ukázali, aké bohaté ovocie prináša prijímanie a uskutočňovanie vnuknutí Ducha Svätého; môžeme teda so sestrou Faustínou povedať, že je to bezpochyby hlavný prostriedok nášho posväcovania. Pred nami sa vynárajú rozmanité otázky: ako spoznať a rozlíšiť tieto pohnútky Ducha? Dostávajú takéto vnuknutia všetci? Ako často? Ako podporiť ich výskyt v našom duchovnom živote?

Pokúsime sa teraz na uvedené otázky odpovedať, a začneme poslednou.

⁵ Richard zo Sv. Viktora hovorí: „Dovolím si naozaj tvrdiť, že jediná kvapka takýchto božských útech vie urobiť to, čo by nedokázali ani všetky potešenia sveta. Tie nemôžu naplniť srdce. No jediná kvapka vnútornej slasti, ktorú Duch Svätý vlieva do duše, ju dokáže uchvátiť a spôsobiť sväté opojenie.“

2. časť:

AKO PRIPRAVIŤ PÔDU PRE VNUKNUTIA?

Boh miluje všetkých ľudí rovnako a všetkých chce priviesť k dokonalosti, pre každého však má celkom odlišnú cestu. To znamená, že u jednotlivých osôb vnuknutia nebudú rovnako časté a nebudú sa prejavovať rovnakým spôsobom. **Ducha Svätého nemožno donucovať**, Boh je pánom svojich darov.

Pritom však nemôžeme pochybovať, že **Boh dá každému prinajmenej tie vnuknutia, ktoré potrebuje pre vlastné posvätenie.** Počúvajme sv. Františka Saleského:

„Ó! Blažení tí, čo si zachovávajú srdcia otvorené pre sväté vnuknutia, lebo nikdy im nebudú chýbať tie, ktoré potrebujú pre svoj stav k dobrému a zbožnému životu, aby si sväto plnili úlohy svojho povolania. Pretože ako Boh dáva každému zvieratú prostredníctvom prírody pudy, ktoré potrebuje na sebazáchovu a na uplatnenie svojich prirodzených vlastností, tak Boh dá aj každému z nás, ak nebudeme odporovať jeho milosti, potrebné vnuknutia, aby sme mohli žiť, konať a udržiavať v sebe duchovný život.“

Treba tiež pripomenúť, že **vnuknutia Ducha nie sú samy osebe čímisi výnimočným** - hoci v živote mnohých kresťanov sa im, žiaľ, dostáva málo miesta - ale **sú súčasťou „normálneho fungovania“ duchovného života.**

Sv. Pavol to pripomína slovami: „*všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi*“ (Rim 8, 14), a ešte: „*Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme*“ (Gal 5, 25).

V **krste** sme všetci dostali Božie synovstvo a milosť Ducha Svätého. **Prirodzeným plodom tejto sviatosti v našom živote je rozvinutie toho, čo teológia nazýva darom Ducha Svätého, ktoré majú za cieľ „disponovať dušu, aby sa pohotovo poddala dotyku Božieho vnuknutia“.** Sv. Tomáš Akvinský tiež hovorí: „**Dary Ducha Svätého uspôsobujú všetky schopnosti duše, aby sa podriadili Božiemu vnuknutiu**“

Každý kresťan má po tejto milosti vnuknutí túžiť a prosiť o ňu. Boh ju samozrejme dáva vo viac-menej hojnej miere, a „kto mnoho dostal od toho sa bude mnoho požadovať“ (Lk 12, 48b), a kto dostal menej, od toho sa bude požadovať menej.

Je však isté, že **vnuknutia nie sú nezáväzná.** Môžu byť totiž rozhodujúce pre náš duchovný rast, a tak je nanajvyš dôležité, aby sme ich v živote prijímali.

Čo konkrétne umožňuje, aby sa vnuknutia prejavili? Čo robiť, aby nám ich Pán

uštedril čo najviac? Uvedieme **teraz niekoľko podmienok, ktoré vnuknutiam pripravujú pôdu.**

1. Chváliť a ďakovať

Prekážkou väčšej hojnosti Božích milostí je azda celkom jednoducho to, že si doterajšie milosti dostatočne necenime a neďakujeme za ne.

Niet pochýb, že ak z celého srdca poďakujeme Bohu za každú dosiaľ prijatú milosť, a najmä za vnuknutia, obdaruje nás ďalšími.

Počúvajme sv. Terezku, čo hovorí svojej sestre Celine:

„Božie milosti nám najväčšmi priťahuje naša vďačnosť: totiž ak Bohu za dobrodenie poďakujeme, dojme ho to a poponáhľa sa dať nám ďalších desať, a ak mu budeme stále ďakovať s rovnakou vrúcnosťou, aké nespočítateľné rozmnoženie milostí! Zakúsila som to, skúste a presvedčte sa. Moja vďačnosť za všetko, čo mi dáva, je bezhraničná a tisícoráko mu to dokazujem.“

Nejde o vypočítavosť, ale o uvedomenie si, že svojou nevďačnosťou voči Bohu sa ponárame do seba samých a uzavierame sa pred milosťou. „Dobroreč, duša moja, Pánovi a nezabúdaj na jeho dobrodenia, “ hovorí žalm (Ž 103, 2). Chvála očisťuje srdce a nádherne ho uspôsobuje pre prijatie Božej milosti a vnuknutí Ducha Svätého.

2. Túžiť a prosiť

Samozrejme, treba potom po vnuknutiach túžiť a často si ich vyprosovať v modlitbe: „*Proste a dostanete*“ (Lk 11, 9). **Jednou z najčastejších žiadostí, s ktorou by sme sa mali obracať na Boha, je: „Ved’ ma pri všetkých mojich rozhodnutiach a daj, aby som nezanedbal nijaké vnuknutie.“**

Máme takto prosiť za všetkých okolností nášho života. V mimoriadnych chvíľach, pred dôležitými rozhodnutiami, alebo ak máme dojem, že náš život s Pánom trochu zaostal a potrebuje oživenie, bolo by vhodné **vyhradiť si niekoľko dní na obnovu a intenzívnejšiu modlitbu a prosiť o svetlo Ducha Svätého.** Bolo by veľmi prekvapujúce, keby nám Boh potom prostredníctvom vnuknutí neodpovedal.

3. Rozhodnúť sa nič Bohu neodopriet’

Ešte dôležitejšie ako vedomá a vyslovená modlitba je, aby v nás bolo pevné a trvalé **rozhodnutie poslúchať Boha v každej veci,** bez ohľadu na to, či je veľká, alebo malá. Čím väčšiu odhodlanosť k úplnej poslušnosti v nás Boh

uvidí, tým väčšmi nás bude zahŕňať vnuknutiami.

Nevravím, že máme byť skutočne schopní vo všetkom Boha poslúchnuť; to je istotne našej slabosti zatiaľ nemožné. Musíme sa však k tomu pevne rozhodnúť a robiť tak, že sa budeme zvlášť modlitbou ustavične upevňovať v rozhodnosti nezanedbať nijaký, ani ten najmenší prejav Božej vôle.

Dobre si však uvedomme, že **naša rozhodnosť sa nemá stať škrupulou, ktorú by diabol mohol využiť**, aby nás znechutil, či vyvolal v nás strach, že Božiu vôľu zanedbáme alebo nepochopíme. V tejto oblasti ako všade márne sa dať viesť láskou, a nie strachom. Ako hovorí sv. František Saleský, „**máme skôr milovať poslušnosť, než sa obávať neposlušnosti**“. Máme v sebe neustále upevňovať rozhodnutie poslúchať Boha, no majme sa pritom na pozore, aby ho diabol nikdy nevyužil a nevyvolal v nás nepokoj či skleslosť v prípade nevyhnutných zlyhaní.

4. Synovská, dôveryplná poslušnosť

Na to, aby nám Boh väčšmi odhalil svoju vôľu prostredníctvom vnuknutí, **treba začať nasledovať to, čo už poznáme**. Dotýka sa to niekoľkých oblastí.

Ako sme už vyššie uviedli, každá vernosť milosti priťahuje ďalšie, čoraz hojnejšie milosti. **Ak pozorne poslúchame podnety Ducha, stanú sa čoraz hojnejšími**. Ak ich naopak zanedbávame, riskujeme, že budú zriedkavejšie. „*Každému, kto má, ešte sa pridá, ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má*“ (Lk 19, 26), hovorí Ježiš. To je teda prvá zásada: Aby sme dostali viac vnuknutí, treba začať plniť tie, čo dostávame.

Ďalej je zrejmé, že Boh nás zahrnie vnuknutiami tým viac, čím väčšiu vernosť prejavíme pri plnení jeho vôle, ktorá sa nám predkladá inými cestami: cez prikázania, povinnosti nášho stavu a podobne. Jestvuje množstvo prejavov Božej vôle, ktoré poznáme i bez akejkoľvek potreby zvláštnych vnuknutí: Božia vôľa je vyjadrená všeobecne v prikázaniach Písma, v učení Cirkvi, vo vlastných požiadavkách nášho povolania, našej práce a tak ďalej.

Ak je v nás úprimná túžba po vernosti vo všetkých spomenutých oblastiach, Boh nás pohnútkami Ducha Svätého obdaruje ešte viac. Ak zanedbávame svoje zvyčajné povinnosti, zbytočne budenie žiadať od Pána zvláštne vnuknutia; šanca, že nás vypočuje, bude malá...

Nezabudnime tiež z lásky k Bohu využiť všetky oprávnené príležitosti k poslušnosti, ktoré sa nám naskytnú v oblasti spolunažívania v rodine, v spoločenstve i v spoločnosti. Treba väčšmi poslúchať Boha ako ľudí, istotne, no je ilúziou domnievať sa, že sme schopní poslúchať Boha, ak nie sme schopní poslúchnuť ľudí. V oboch prípadoch treba totiž **prekonať rovnakú prekážku** -

pripútanosť k sebe, k vlastnej vôli. Kto je schopný poslúchať ľudí len vtedy, keď sa mu zapáči, uspáva sa sladkou ilúziou o svojej schopnosti poslúchať Ducha Svätého. Ak nikdy nie som ochotný vzdať sa kvôli ľuďom vlastnej vôle (svojich predstáv, chůťok, náklonností...), kto mi zaručí, že toho budem schopný, keď to bude odo mňa žiadať Boh?

5. Žiť v odovzdanosti

Nezabudnime konečne na vari najdôležitejšiu, no i najzanedbávanjšiu formu poslušnosti, ktorú by sme mohli nazvať „**poslušnosť udalostiam**“. Udalosti, ktoré prináša život, sú v konečnom dôsledku najistejším vyjadrením Božej vôle, totiž niet v nich rizika subjektívnosti. Ak Boh vidí našu odovzdanosť, že prijímanie, čo nám život „nastoluje“, s pokojom a s láskou v duchu synovskej dôvery a oddanosti jeho vôli, nepochybne nám ešte častejšie a osobnejšie prejaví svoju vôľu prostredníctvom účinkovania Ducha Svätého, ktorý sa privráva nášmu srdcu.

Ak sa však naopak budeme neprestajne búriť a v protivenstvách sa zatvrdzovať, takáto forma nedôvery voči Bohu ťažko umožní Duchu Svätému, aby riadil náš život.

Na ceste ku svätosti nám určite **najväčšmi prekáža to, že nedokážeme naplno prijať všetko**, čo sa nám prihodí. Nie v zmysle osudovosti, čo spôsobuje úplnú pasivitu, ale v zmysle dôveryplnej, dokonalej odovzdanosti do Otcových rúk. Keď nás postihnú bolestné udalosti, ak sa aj nebúrime, znášame ich s nevôľou alebo sa im pasívne poddávame.

Boh nás však vyzýva k oveľa pozitívnejšiemu a plodnejšiemu postoju - aký mala sv. Terezka, ktorá povedala: „**Volím si všetko.**“ Rozumej: Volím si všetko, čo chce pre mňa Boh. Neuspokojujem sa s rezignovaním, ale s dobrovoľným súhlasom **rozhodujem sa chcieť to, čo som nechcel.** Sv. Terezka napísala vetu: „**Chcem všetko, čo je mi naprotiveň.**“⁶ Navonok to situáciu

⁶ Tento pojem prináša určite ťažký teologický a existenčný problém. Nemáme upadnúť do fatalizmu či pasivity, ani tvrdiť, že všetko, čo sa prihodí, je Božou vôľou: Boh nechce ani zlo ani hriech. Mnohé veci, ktoré sa udejú, Boh **nechce. Dopúšťa** ich však zo svojej múdrosti, ktorá zostáva pre náš rozum pohoršením. Boh od nás žiada, aby sme urobili všetko pre odstránenie zla. Je však isté, že akokoľvek sa budeme usilovať, mnohé okolnosti nemôžeme nijako ovplyvniť, a pritom nie sú podľa Božej vôle. Boh ich dopúšťa, ba pozýva nás, aby sme ich prijali s dôverou a pokojom, hoci nám spôsobujú utrpenie a protivenstva. Nejde o súhlas so zlom, ale o prijatie tajomstva Božej múdrosti, ktorá dopúšťa zlo. Toto prijatie nie je ústupkom, ale prejavom dôvery, že Boh je silnejší než zlo. Je to forma bolestivej, no plodnej poslušnosti. Znamená, že po tom, čo sme urobili všetko, čo bolo v našej moci, máme prijať tak či onak vnútené udalosti a žiť v postoji odovzdanosti a synovskej dôvery voči nebeskému Otcovi, vo viere, že „*tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré*“ (Rm 8,28). Uvedieme

nijako nemení, ale vo vnútri áno. Prijatie vecí s láskou a s dôverou mi prináša slobodu, aktivitu, a nie pasivitu, a umožní Bohu, aby vytiahol dobro zo všetkého, z dobrého i zo zlého.

6. Žiť v odpútanosti

Nemôžeme prijímať podnety Ducha, ak nie sme pružní, ak sme pripútaní ku svojmu majetku, k svojim názorom, predstavám atď. Aby sme sa mohli nechať viesť Duchom Božím, musíme byť veľmi poslušní i pružní, čo sa dosahuje postupne cvičením sa v odpútanosti. **Usilujme sa „nedržať sa“ ničoho, ani materiálneho, ani citového, ba ani duchovného.** Nie v tom zmysle, že budeme na všetko „kašľať“ a bude nám všetko jedno, ale ani tak, že sa budeme cvičiť v akomsi druhu nútenej askézy, aby sme sa zbavili všetkého, z čoho náš život pozostáva. Toto Pán zvyčajne od nás nežiada.

Máme si však uchovať srdce v postoji odpútanosti a **zachovať voči všetkému istý odstup, slobodu či vnútornú rezervovanosť tak, že ak by nám určitá vec, návyk, vzťah alebo osobný plán boli zakázané, nebudeme z toho robiť drámu.** Tejto odpútanosti sa máme cvičiť vo všetkých oblastiach nášho života. Bezpochyby materiálna stránka nebude tou najdôležitejšou. Náš duchovný pokrok zavše oveľa väčšmi hatí lipnutie na našich názoroch, predstavách a spôsoboch konania.

Vypočujme si radu istého františkána zo 16. storočia:

„Nech je vaša vôľa vždy pripravená na každú možnosť; a vaše srdce nech nieje ničím spútané. Ak vyjadrite nejakú túžbu, robte to tak, aby ste sa v prípade neúspechu ani troška netrápili, ale aby ste si zachovali taký pokoj, ako keby ste neboli po ničom túžili. Pravá sloboda totiž spočíva v tom, že sa na nič neviažeme. A takto nespútaní chce mať vašu dušu Boh, aby v nej mohol konať veľkolepé zázraky.“

Pripútanosť k našej vlastnej „múdrosti“, aj keby si vytýčila samo osebe vynikajúce ciele, je vari najhoršou prekážkou pre poslušnosť Duchu Svätému. Uvedená prekážka je o to závažnejšia, že pripútanosť si často neuvedomujeme. Lipnutie na vlastnej vôli poľahky prehliadneme, ak to, čo chceme, je dobrá vec: keďže sledovaný cieľ je dobrý, ospravedľujeme si, že ideme za ním s tvrdohlavosťou, čo nás zaslepuje. Neuvedomujeme si, že spôsob uskutočnenia našej myšlienky, ktorý si nárokuje, nemusí nutne zodpovedať

príklad: Boh **nechcel** Judášovu zradu, ani Pilátovu zbabelosť (Boh nemôže chcieť hriech), ale **dopustil** ich a chcel, aby Ježiš tieto veci synovský prijal, ako to aj urobil: „*Otče, nie čo ja chcem, ale čo ty*“ (Mk14,36).

Božím plánom.

Medzi našou a Božou múdrosťou nebude nikdy dokonalá zhoda, a to znamená, že v nijakej etape duchovnej cesty nebudeme oslobodení od cvičenia sa v odpútanosti od našich osobných predstáv, akokoľvek dobre by boli myslené.

7. Zachovať vnútorné ticho a pokoj

Boží Duch je duchom pokoja, **hovorí a koná v pokoji a jemnosti, nikdy nie v zmätku či rozruchu.** Pohnútky Ducha sú navyše jemné dotyky, neprichádzajú s veľkým hrmotom; **môžu sa vynoriť v našom duchovnom vedomí len vtedy, ak je v ňom akási oblasť tichosti, pokoja a mieru.** Ak je naše vnútro ustavične hlučné a rozrušené, nežný hlas Ducha Svätého ťažko zachytí.

To značí, že **ak chceme rozpoznávať hnutia Ducha Svätého a nasledovať ich, je nanajvýš dôležité, aby sme sa za každých okolností usilovali uchovať si v srdci pokoj.**

Nie je to ľahké, no **ak sa budenie cvičiť v nádeji v Boha, v odovzdanosti, v pokore a v prijímaní svojich slabostí, vďaka neochvejnej dôvere v Božie milosrdenstvo bude sa nám v tom čoraz lepšie dariť.** Nechceme tu o tom podrobne hovoriť, spomínanú tému sme totiž rozoberali v inej knihe. Je však veľmi dôležité zdôrazniť ju, pretože ak sa neusilujeme o pokoj za každých okolností, kde hrozí, že ho stratíme (a je ich mnoho!), ťažko budeme schopní počuť hlas Ducha Svätého, keď bude chcieť prehovoriť k nášmu srdcu. **Rozruch, ktorý necháme v našom srdci vládnuť, bude takmer istou prekážkou.** Ako to objasňujeme v spomínanej knižke, úsilie o pokoj napriek všetkému je veľmi blahodarné, pretože práve zachovanie pokoja nám dáva najviac šancí zareagovať na danú situáciu nie unáhlene, nepokojne, svetsky (a mnohé zbabrať), ale pozorne počúvať vnuknutia Ducha Svätého, čo bude určite oveľa užitočnejšie. Uvedme teda do praxe slová sv. Jána z Kríža:

„Starajte sa o zachovanie pokoja vo svojom srdci, nech ho neznepokojí nijaká udalosť tohto sveta... Aj keby sa tu všetko zrútilo a všetky udalosti by nám boli naprotiveň, bolo by zbytočné znepokojovať sa, lebo nepokoj by nám priniesol viac škody než osohu.“

Najväčšou škodou by bola strata schopnosti nasledovať podnety Ducha Svätého.

To súvisí s cvičením sa v tichosti: v tichu, ktoré nie je prázdnom, ale pokojom a pozornosťou voči Božej prítomnosti i voči blížnemu, dôveryplným očakávaním a nádejou v Boha. Príveľký hluk - nie v zmysle fyzickom, ale ako ustavičné vírenie myšlienok, predstáv a počutých či vyrieknutých slov, ktorým sa niekedy necháme strhnúť a ktoré iba podporuje

našu ustarostenosť, strach, nespokojnosť atď. - dáva prirodzene Duchu Svätému pramalú príležitosť, aby sa mohol prejaviť. **Ticho nie je prázdnom, ale celkovým postojom vnútra**, čo umožní zachovať si v srdci „vnútornú celú“ (podľa vyjadrenia sv. Kataríny Sienskej); tu sme v Božej prítomnosti, tu sa s ním zhovárame. **Tichosť je opakom vonkajšej rozptýlenosti duše, zvedavosti, tárajstva a podobne**. Je schopnosťou prirodzene sa obracať do vlastného vnútra, kam nás priťahuje Božia prítomnosť v nás.

8. Verne vytrvať v modlitbe

Všetky postoje, o ktorých sme práve hovorili a ktoré umožňujú vnuknutiam Ducha prejaviť sa, **dajú sa nadobudnúť iba postupne a bezpodmienečne vyžadujú vernosť v modlitbe**. Na to, aby sme sa upevnili v rozhodnutí nič Bohu neodmietnuť, aby sme žili v odpútanosti a v synovskej, dôveryplnej odovzdanosti, aby sme sa naučili milovať tichosť a vnútorný život, aby sme objavili ono „miesto srdca“, kde sa k nám jemne privráva Duch Svätý, na to je nevyhnutná modlitba. Nechceme tu o tom hovoriť, pretože sme tak urobili zoširoka na inom mieste¹, treba však pripomenúť, že je nutné, aby sme dokázali verne a pravidelne venovať čas tichej osobnej modlitbe, ktorú nám odporúča i sám Ježiš: „...*keď sa ideš modliť, vojdí do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti*“ (Mt 6, 6).

9. Skúmať pohnútky srdca

Kde sa objavujú spomínané vnuknutia? Nie v našej predstavivosti, nie v hlave, ale **vyvierajú z hĺbky nášho srdca**. Aby sme ich rozpoznali, **musíme byť pozorní voči tomu, čo sa v našom srdci deje, voči „hnutiam“**, ktoré v ňom **môžeme zachytiť**. Treba nám vedieť rozlíšiť, kedy tieto pohnútky pochádzajú z našej prirodzenosti, kedy z pôsobenia Zlého, a kedy sú vplyvom Ducha Svätého. Otázkou ako rozlišovať sa budeme zaoberať o niečo neskôr. Nateraz chceme povedať jedno: ak sa budeme držať všetkých rád, ktoré sme uviedli vyššie, uschopnia nás k pozornosti voči tomu, čo sa v nás deje, v tej najhlbšej a najdôležitejšej časti nášho vnútra. Nejde zväčša o miesto, kde je najväčšia trmavrma, ale o hĺbinu srdca, ktorú si postupne uvedomíme a kde Duch Svätý vzbudzuje svoje vnuknutia.

Tým, že sa naučíme zachytávať rozličné hnutia svojej duše, naučíme sa tiež spoznávať podnety Ducha Svätého. To neznamená, že by sme mali upadnúť do akéhosi nepretržitého, nepokojného a silného sebaapítvania, ktoré by nás mohlo zamerať na seba samých, či urobiť z nás hračku našich prelietavých citov a myšlienok, a teda nepriniesť nič dobrého. Ide naopak o to, **aby sme žili v takom trvalom postoji túžby po Bohu, vnútornej tichosti, modlitby a pozornosti voči tomu, čo sa v nás deje**, aby hnutie, ktoré je z Božej milosti,

nebolo hneď po tom, ako sa objaví, udusené a nestratilo sa v šume kadejakých popudov či pocitov, ale bude sa nám môcť vynoriť vo vedomí ako rozpoznané Božie vnuknutie.

To predpokladá istý druh bdelosti, pomocou ktorej z času na čas preskúmame, čo nami hýbe, čo nás nabáda robiť skôr to než ono. Táto pozornosť nás naučí, že naše pohnútky sú rôznorodé. Niektoré popudy dačo vykonať alebo povedať sú „nezriadené“, čiže nemajú zdravý pôvod.

Často nami hýbu vlastne obavy, trpkosť, hnev, agresivita, túžba po vyniknutí či obdive, zmyselnosť a tak ďalej. Tieto nezriadené pohnútky môžu pochádzať z našej „skazenej prirodzenosti“, ako sa vravelo kedysi. Dnes by sme skôr povedali, že **pochádzajú z našich „zranení“**, čo je vlastne to isté. Môžu tiež pochádzať od diabla, vtedy ide o pokusenia. **Na druhej strane nami hýbu naopak dobré podnety: úprimná a nezištná túžba dakomu pomôcť a podobne.** Tieto dobré pohnútky **môžu mať prirodzený pôvod** (všetko v nás nie je skazené!), **alebo nadprirodzený**, čiže môžu byť výsledkom pôsobenia Božej milosti v našom srdci, hoci to nemusí byť vedomé. **Poznamenávame, že niektoré na pohľad dobré pohnútky** (ktorých cieľ sa zdá byť dobrý) **nemusia také v skutočnosti byť. Môžu pochádzať aj od diabla**, ktorý je prefíkaný a zavše nás nabáda urobiť čosi naoko dobré, čo by však v skutočnosti bolo proti Božej vôli, a teda dôsledok by bol pre náš život negatívny.

Ovzdušie vnútornej sústredenosti, o ktorom tu hovoríme, nám pomáha **uvedomiť si rozmanitosť pôvodu i účinkov pohnútok: napr. ktoré pohnútky v nás zanechávajú radosť a pokoj, alebo naopak vzbudzujú nepokoj a smútok.**

Takéto skúmanie srdca nám umožní predovšetkým uvedomiť si, že niekedy nás pobádajú isté podnety, ktoré pri troche skúseností dokážeme rozpoznať ako vnuknutia Ducha Svätého, ktorý nás povzbudzuje dačo vykonať (alebo nevykonať!). Ide práve o Božie vnuknutia, o ktorých hovoríme. Je dôležité, aby sme ich vedeli počúvať, pretože sú veľkým prínosom pre náš duchovný pokrok a vzácnu pomocou v službe Bohu i blížnemu. **Bývajú viac-menej hojné, závisí to od Pána.**

Čím menej ich prehliadneme, tým lepšie - otvárajú nás totiž pôsobeniu Ducha, ktorý „*prichádza na pomoc našej slabosti*“ (Rim 8, 26).

10. Otvoriť srdce duchovnému vodcovi

Rozlíšiť to, čo je v nás z Ducha Svätého, nám veľmi uľahčí, ak máme možnosť otvoriť sa človeku, ktorý nám dokáže radiť v duchovnom živote. Veľmi často nie sme schopní jasne vidieť ani do seba, ani do našich pohnútok;

svetla sa nám dostane tým, že vyslovíme, čo prežívame, v rozhovore s človekom, ktorý má určité skúsenosti.

Vedzme, že **Boh požehná takúto otvorenosť srdca**. Je v podstate **postojom pokory** (uznávame, že si sami nemôžeme vystačiť...) aj dôvery v druhého. Dosvedčuje, že naozaj úprimne túžime jasne vidieť a plniť Božiu vôľu. keďže k tomu používame aj prostriedky. Takýto postoj sa Bohu veľmi páči a určite naň odpovie svojimi milosťami. **Treba teda čo najviac prosiť Pána, aby nám dal človeka, ktorému budeme môcť otvoriť srdce, a potom dané príležitosti využiť** - a to chce niekedy odvahu.

Neklesajme však na duchu, ak takéto možnosti prídu len veľmi zriedkavo, a pritom nie z našej viny. Ak úprimne túžime po duchovnom vodcovi, a nenachádzame ho, Boh sa postará inak.

Dodávame, že aj **častá sv. spoveď**, hoci nemusí vyústiť do duchovného vedenia, je takisto nezanedbateľným zdrojom očisťovania srdca a svetlom k porozumeniu, čo sa v našej duši deje.

3. časť:

AKO ROZPOZNÁME, ŽE VNUKNUTIE JE OD BOHA?

Dostávame sa teraz k najchúlostivejšej otázke. Ako rozpoznáme zavše v zmätku mnohých myšlienok, citov a pocitov, čo v sebe máme, ktoré vnuknutia majú pôvod v Bohu? Ako zistiť, čo prichádza od Ducha Svätého, a nezmyliť si to s prípadným výsledkom našej obrazotvornosti, domýšľavosti, s pokušením Zlého a podobne?

Samozrejme, že **automatická odpoveď nejestvuje**. Naše „ja“ a rozličné vplyvy psychickej či duchovnej povahy, čo naň doliehajú, vytvárajú priveľmi zložitý svet na to, aby sme mohli obmedziť rozlišovanie vnuknutí Ducha Svätého na niekoľko pravidiel, ktoré by stačilo mechanicky použiť.

Môžeme však uviesť niekoľko poznámok a formulovať isté **kritériá**, ktoré nám dovoľia orientovať sa. Neumožnia nám dosiahnuť neomylnosť, tá v danej oblasti ani nejestvuje, no stačia na to, aby sme mohli napredovať (aj keď zavše trochu váhavo), a pomôžu, aby spolupráca našej slobody s Božou milosťou bola čoraz užšia.

1. Postupné nadobudnutie „duchovného zmyslu“

Skôr než preskúmame kritériá pre rozlišovanie vnuknutí Ducha Svätého, chceli by sme poznamenať jednu dôležitú vec.

Najľahšie a najrýchlejšie rozlíšenie i nasledovanie Božích pohnútok nám v konečnom dôsledku umožní to, keď sa v nás rozvinie istý druh „duchovného zmyslu“. **Na začiatku nášho života neexistuje, alebo len veľmi hmlisto. Skúsenosťou a predovšetkým verným a rozhodným nasledovaním Pána sa však môže veľmi zdokonalit’.**⁷

Tento „duchovný sluch“ je **akoby schopnosťou rozpoznať jedinečný a nezameniteľný hlas Ježiša uprostred množstva mnohorakých a nesúzvučných hlasov, ktoré sa v nás ozývajú**. Tento zmysel je akýmsi putom lásky, vďaka ktorému čoraz ľahšie spoznáваме Ženíchov hlas v koncerte všetkých zvukov, čo sa nám dostávajú do uší.

⁷ Rozvinutie tohto „duchovného zmyslu“ vychádza z teológie darov Ducha Svätého, ako ju rozvinul sv. Tomáš Akvinský i mnohí ďalší, každý svojím spôsobom. Nemienime vstupovať do uvedenej témy a podrobne hovoriť o jednotlivých daroch Ducha Svätého, pretože by to skomplikovalo náš výklad, a my ho chceme zachovať čo najjednoduchší. Pozri pritom text sv. Františka Sa-leského v prílohe.

Duch Svätý používa pre každého svoj vlastný „tón“, vlastné zafarbenie hlasu. Jeho istá jemnosť i sila, osobitná jasnosť a čistota, na ktoré si naše ucho privyklo, nám dovoľia rozpoznať hlas takmer naisto. **Určite, že diabol, „opica Božia“, sa dakedy môže usilovať napodobniť Ženíchov hlas.** Ak je však naše ucho skutočne navyknuté na jeho hlas v láskyplnej dôvernosti a v ustavičnom a čistom hľadaní Božej vôle, **ľahko spoznáme, že napodobenie hlasu je síce dobré, no znej e v čomsi falošne, a teda že nepatrí Ježišovi.**

To, že nám tento duchovný zmysel bude postupne daný skrze Ducha Svätého, nám prisľúbil Ježiš v Jánovom evanjeliu, keď o sebe hovoril ako o Dobrom pastierovi: *„ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas. Za cudzím nepôjdu, ba ujdú od neho, lebo cudzí hlas nepoznajú“* (Jn 10,4-5).

2. Kritériá na potvrdenie, že vnuknutie pochádza od Pána

Aby sa v nás „duchovný zmysel“ mohol postupne utvoriť, potrebuje za základ kritériá rozlišovania. Pozrime sa teraz na tie najdôležitejšie.

Vonkajšie kritérium: Boh si neprotirečí

Existuje určitý počet kritérií, ktoré by sme mohli označiť ako vonkajšie. Ak je vnuknutie od Boha, musí im zodpovedať. Umožňujú zásadne vylúčiť pseudovnuknutia, ktoré v nás zaznievajú. Uvedené kritériá vyplývajú jednoducho z Božieho vnútorného súladu: **Duch Svätý od nás vo vnuknutiach nemôže žiadať čosi, čo by protirečilo jeho vôli, vyjadrenej zvyčajnými formami, ako sú Božie slovo, učenie Cirkvi či požiadavky nášho povolania.**

Súlad so Svätým písmom a učením Cirkvi

Božie vnuknutie nás nemôže nabádať k tomu, aby sme urobili opak toho, čo učí a požaduje Božie slovo. No nie podľa kadejakého výkladu a fantázie jednotlivca, ale Písmo sväté, ako nám ho podáva a vysvetľuje učiteľský úrad Cirkvi. Napríklad vnuknutie nemôže odo mňa žiadať, aby som vykonal skutok, ktorý - Cirkev považuje za nemorálny. Takisto platí, že pravé vnuknutia budú vždy v súlade s duchom poslušnosti voči Cirkvi. Rehoľník, ktorý by neposlúchol svojich predstavených, biskupa či pápeža - aj keby na to mal chvályhodný dôvod - určite nekoná z Božej pohnútky. *„Keď Boh posiela vnuknutia do srdca, ako prvé pošle nabádanie k poslušnosti,“* hovorí sv. František Saleský.

Súlad s požiadavkami osobného povolania

Z môjho osobného povolania (napr. manžela, rodiča, kňaza, rehoľníka) a

spoločenského postavenia (povinnosti v zamestnaní a pod.) **vyplýva celý rad požiadaviek, ktoré sú pre mňa Božou vôľou. Nijaké vnuknutie nemôže od mňa požadovať vec, ktorá by bola v zjavnom protirečení s plnením toho, čo sa kedysi označovalo ako stavovské povinnosti.**

Duch Svätý môže niekedy nabádať matku rodiny, aby sa menej starostila o domácnosť a venovala viac času modlitbe. Ak jej však vnuká tráviť toľko času meditovaním, že jej deti i manžel tým budú trpieť, je namieste zapochybovať. Vnuknutia sú v súlade so stavovskými povinnosťami, neodvádzajú od nich, ale naopak, uľahčujú ich plnenie.

Uplatnenie spomenutého kritéria môže mať zavše citlivé miesta. Hranica, ktorú nám vytyčujú naše stavovské povinnosti, nemá celkom presné obrysy. **Protirečenie medzi stavovskými povinnosťami a určitými vnuknutiami môže byť niekedy viac zdanlivé než skutočné.**

Dejiny Cirkvi uvádzajú v tejto súvislosti **hraničné prípady: sv. Mikuláš z Flúe**, ktorý opúšťa rodinu, alebo **sv. Jana de Chantal**, ktorá prekročí svojho syna, čo si ľahne krížom pred dvere, aby jej zabránil poslúchnuť volanie a založiť rehoľu Navštívenia. **Uvedené rozhodnutia však neboli nerozvážnym kúskom, dozrievali dlho v modlitbe i v zvažovaní a boli podrobené rozlíšeniu duchovného otca.**

Stáva sa, že naše rodinné či pracovné povinnosti sú nám pohodlnou zámienkou, aby sme nepočúvali požiadavky Ducha Svätého. Je však isté, že toto kritérium súladu medzi vnuknutiami a požiadavkami nášho stavu je závažné; ak budeme naň prihliadať, vyhneme sa mnohým duchovným ilúziám.

Vnútorne kritérium: strom poznať po ovocí

Najdôležitejšie kritérium rozlišovania je to, ktoré dáva sám Ježiš v evanjeliu: „...*strom možno poznať po ovocí*“ (Mt 12, 33). **Božie vnuknutie, ktoré uskutočníme, bude plodné a prinesie dobré ovocie: pokoj, radosť, lásku, svornosť, pokoru. Vnuknutie, ktoré pochádza z našej telesnosti alebo od diabla, bude neplodné, ba prinesie zlé ovocie: smútok, trpkosť, pýchu atď.**

Toto kritérium je veľmi dôležité, no **má obrovskú nevýhodu: možno ho použiť až dodatočne!** Keď sme urobili nejaké rozhodnutie, zvažujeme jeho dôsledky. Samozrejme, v praxi by sme mali najradšej také kritériá, ktoré umožnia predchádzať omylom, a teda vedieť, či vnuknutie je od Boha, alebo nie, skôr než ho vykonáme!

Napriek spomínanej nevýhode dané kritérium nie je zbytočné. Ponajprv preto, lebo **umožňuje získať skúsenosti. Potom i preto, lebo ovocie (pokoj, radosť atď.) sa môže prejaviť v našom vnútri ešte pred vykonaním**

rozhodnutia.

Nadobúdanie skúsenosti

Povedali sme už, že naša konkrétna schopnosť rozpoznať hnutia Ducha vyplýva zo získania istého duchovného zmyslu. **Je to síce Boží dar, no rozvíja sa a upevňuje aj vďaka skúsenosti.**

Pri pohľade na výsledok, ktorý priniesli isté rozhodnutia, o ktorých sme sa domnievali, že ide o vnuknutia, budeme často schopní si uvedomiť, či náš „nápad“ pochádza od Boha, alebo bol iba výplodom našej psychiky. Našej pýche to nebude vždy príjemné. Veľmi neradi si priznávame, že sme sa zmýlili. Avšak treba tým prejsť...

Aj keď sme plní dobrej vôle a môžeme mať istotu, že Boh nám naozaj verne pomáha, musíme vedieť, že **v duchovnom živote nie sme v nijakom prípade ušetrení etapy výuky, ku ktorej patria tápanie, úspechy i omyly.** Boh chcel, aby sa veci mali takto. Je to zákonitosť ľudskej prirodzenosti a nikto z nej nie je vyňatý, ani ten naj duchovnejší človek. **Ak pokorne prijmeme životné lekcie a pôjdeme vpred bez znechutenia a v dôvere, že všetko je milosť, budeme postupne rozlišovať s čoraz väčšou istotou. Nikdy však nebude neomylnosťou,** tá na tejto zemi nejestvuje.⁸

Skúsenosť, objektívne výsledky a fakty, ktoré potvrdzujú alebo popierajú naše rozhodnutia, ako aj vnútorný stav, ktorý v nás zanechali (priniesli pokoj, pokoru, radosť alebo smútok, nepokoj, napätie...), nám umožnia naučiť sa lepšie spoznávať, čo pochádza od Boha, čo od diabla, alebo z nás samých, z našej povahy a sklonov.

Rozlišovanie duchov

Skúsenosť Cirkvi a svätých svedčí o jednej všeobecnej zákonitosti: **to, čo pochádza od Božieho Ducha, prináša so sebou radosť, pokoj, spokojnosť duše, pohodu, jednoduchosť, svetlo**⁹. To, čo naopak pochádza od Zlého, spôsobuje smútok, nepokoj, rozruch, obavy, zmätok, temnotu. Uvedené známky dobrého a zlého ducha sú svojou povahou neklamné. Pokoj a radosť je istotne

⁸ Samozrejme okrem charizmy priznanej ekumenickému koncilu a Sv. Otcovi, keď definuje vieru Cirkvi „ex cathedra“.

⁹ Jestvuje, samozrejme, „smútok, ktorý vedie k pokániu“ a ktorý pochádza od Ducha Svätého. No ten sa rýchlo zmení na radosť. Smútok vlastne nepochádza zo samotného Ducha Svätého, ale z toho, čo je v nás zlé a potrebuje obrátenie, a čo Duch vynáša na svetlo.

ovocím Ducha Svätého. Diabol ich nie je schopný spôsobiť natrvalo. Na druhej strane nepokoj a smútok sú zjavnými znakmi zlého ducha, Duch Svätý nemôže byť sám ich pôvodcom.

Spomedzi všetkých známk dobrého a zlého ducha najcharakteristickejšou z nich je tá, ktorá sa týka pokoja. Duch Boží zákonite prináša do duše pokoj, a diabol zákonite spôsobuje nepokoj.

V praxi sú však veci zložitejšie.

- **Isté vnuknutie môže pochádzať od Boha, a pritom v nás vyvolať veľký nepokoj. Ten však nie je spôsobený vnuknutím,** ktoré je samo osebe lahodné a upokojujúce ako všetko, čo vychádza z Božieho Ducha. **Nepokoj pramení z toho, že vnuknutiu odolávame.** Vo chvíli, keď mu prestaneme odporovať a prijmeme ho, v srdci sa nám rozhostí hlboký pokoj.

V tejto situácii sa očitáme veľmi často. Ako sa v nás niektoré vnuknutia objavia, narazia na náš viac-menej vedomý a hlboký odpor, vyvolajú v nás prirodzený strach, alebo sa postaví proti našim návykom. Predstava, že podľa vnuknutia Ducha Svätého budem aj konať, znepokojí: Ako sa do toho dám? Čo si o mne druhí pomyslia? Budem mať na to silu?

Pre názornosť si môžeme predstaviť veľkú rieku, ktorá pokojne plynie, no keď narazí na prekážky, vznikajú protiprúdy a víry.

Ak vnuknutie pochádza skutočne od Boha a my v sebe umlčíme obavy a celým srdcom ho prijmeme, potom nás zákonite zaplaví pokoj: Duch Svätý totiž nemôže neviesť svoj pokoj do srdca, ktoré sa ním nechá viesť. Pokoj môže zavše sídliť len v „najhlbšej hlbine duše“, pričom v psychike človeka pretrvávajú otázky a obavy; no pokoj je tam a možno ho rozpoznať.

- **Na druhej strane ak vnuknutie prichádza od Zlého alebo vyplýva z toho, čo je v nás zlé (ctižiadosť, sebeckosť, prehnaná túžba po uznaní), a my ho prijmeme, srdce nám nikdy nezostane v úplnom a hlbokom pokoji.** Pokoj bude iba zdanlivý, a postačí máličko, aby sa stratil a prenechal miesto znepokojeniu. Tiesň si môžeme zastierať a zatlačovať na dno svedomia, no zostáva tam a vynorí sa, keď nadíde hodina pravdy.

Zapamätajme si teda tento **DÔLEŽITÝ BOD:** **Božie vnuknutie nás môže v prvej chvíli znepokojiť; no nakoľko ho nebudeme odmietat', otvoríme sa mu a prijmeme ho, natoľko nám postupne prinesie pokoj.** Toto je základná zákonitosť, ktorá platí pre normálne situácie duchovného života u človeka, čo je úprimne rozhodnutý konať Božiu vôľu vo všetkom. Duchovný život a vzájomné pôsobenie medzi duchovnom a psychikou sú však zložité skutočnosti; jestvujú chvíle skúšok i osobitné ľudské povahy, ktoré ťažko umožnia uplatniť toto

kritérium v praxi. Zostáva však kritériom základným a stretávame sa s ním v celej tradícii Cirkvi.

Doplnkové znaky:

stálosť a pokora

- **Jednou z príznačných vlastností Ducha Svätého je stálosť.** Naproti tomu to, čo pochádza z našej telesnosti alebo od zlého ducha, je nestále a menlivé. Vieme, že niet nič vrtkavejšieho ako naše nálady a chůtky. **Taký je aj diabol: raz nás ženie jedným smerom, potom zasa druhým, vnuká nám, aby sme zanechali dajaký plán kvôli novému,** ale takým spôsobom, že by sme v konečnom dôsledku neurobili vôbec nič. Jednou z jeho častých taktík, ktorou nám chce zabrániť uskutočnenie dobrého diela, je, že nám stavia pred oči inú, zdanlivo lepšiu vec, aby nás od prvej odlákal. Božie vnuknutia sú naopak nemenné a trváce. Preto je zvyčajne dobré, aby sme dajaké vnuknutie (najmä v dôležitej veci) nenasledovali prirýchlo, ale overili si, či sa po istom čase nevytratí, to by bolo znamenie, že vnuknutie nie je od Boha.

- **Pre Ducha Svätého je tiež príznačné, že pritom, ako nás osvecuje a pobáda k činom, vzbudzuje v našej duši hlbokú pokoru.** Dáva nám konať dobro takým spôsobom, že to robíme radi, no bez domýšľavosti, bez márnivosti, bez sebauspokojenia. Jasne zakusujeme, že dobro, čo konáme, nieje z nás samých, ale jeho pôvodcom je Boh.

Keď nás pohýna Duch Svätý, môže sa pri tom objaviť aj nejaká tá myšlienka samolúbosti, ktorá sa prúde „priživovať“ (veď sme ľudia...); **máme sa proti nej brániť.** V hĺbke však veľmi jasne vidíme, že sme slabosť sama, že všetko dobro, ktoré môžeme vykonať, pochádza od Boha, a že sa nemáme čím chváliť. **Človeku, ktorý koná z impulzu telesnosti alebo Zlého, táto pravá pokora chýba.**

A nezabudnime, že **najistejšou previerkou pokory v praxi je poslušnosť.**

Nakoniec by sa dalo povedať, že Božie vnuknutia sa rozoznajú podľa tohto: **PRINÁŠAJÚ NÁM POKOJ, NIE SÚ NESTÁLE A VZBUDZUJÚ V NÁS POKORU.**

Teraz uvedieme niekoľko doplnkových poznámok, týkajúcich sa rozlišovania Božej vôle.

- **Požaduje Božia vôľa vždy to najt'ažšie?**

Božia vôľa a teda i jeho vnuknutia stoja často proti našim momentálnym sklonom, lebo tie často bývajú túžbou po sebeckom pohodlí, nenáročnosti,

lenivosti... Sv. Ján z Kríža nám v známom úryvku hovorí:

„Nech sa duša usiluje neprestajne o to, čo je ťažšie, a nie čo je ľahšie (...) nie o to, čo sa jej páči, ale čo sa nepáči.“

V danom kontexte to môže povedať. **Takéto výroky si však netreba mylne vysvetľovať a pri rozlišovaní Božej vôle brať za zákonité pravidlo zásadu, že v konkrétnej situácii bude Boh od nás požadovať vždy to najťažšie.** Tým by sme upadli do prehnanej asketickej kŕčovitosti, ktorá by nemala nič spoločné so slobodou Ducha Svätého. Môžeme dokonca dodať, že **domnienka, že Boh vždy a stále žiada to najnáročnejšie, patrí medzi typické myšlienky, ktoré diabol podsúva, aby nás odradil a oddialil od Boha.**

Boh je Otcom náročným, isteže, lebo nás miluje a vyzýva nás, aby sme mu dali všetko; no nie je tyranom. Veľmi často nám necháva slobodu. Ak od nás niečo požaduje, tak preto, aby sme rástli v láske. Jediným prikázáním je prikázanie lásky. Z lásky možno trpieť, ale možno mať i potešenie, možno v láske spočinúť... Ak si predstavujeme život pod Božím vedením ako čosi ťaživé, ako ustavičné, a úplné protirečenie našim, aj tým naj oprávnenejším túžbam, je to len pasca našich predstáv alebo diabla.

Božím cieľom nie je komplikovať nám život, ale v konečnom dôsledku zjednodušiť ho. Poddanosť Bohu srdce oslobodzuje a nadľahčuje. Preto keď nás Ježiš vyzýva zaprieť sa, vziať svoj kríž a nasledovať ho, dodáva: *„Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké“* (Mt 11, 30). Splnenie Božej vôle nás niekedy stojí veľa námahy, najmä na začiatku. Keď ju však vykonáme s láskou, vždy nás napokon naplní radosťou. Možno povedať, že **vykonať dobro, ktoré nám Boh vnukol, je skutočným potešením.** Čím dlhšie kráčame po ceste poslušnosti Duchu Svätému, tým je naše primknutie sa k Božej vôli menej bolestivé a silené, a stáva sa prirodzenejším i slobodnejším. *„Prived' ma na chodník svojich príkazov, lebo som si ho obľúbil,“* hovorí žalm (Ž 119,35).

Pravda, život sa skladá zo skúšok, ale **ak sme na životnej ceste neustále smutní a nešťastní, treba si vážne položiť otázku, či sme na správnej ceste,** či na seba nenakladáme jarmo, ktoré od nás Boh nežiada. Jedným z kritérií na rozlíšenie povolania je, že sme v ňom šťastní. Predstavovať si, ako to robievajú niektorí úzkostliví ľudia a falošní askéti, že Boh žiada za každých okolností to najťažšie, môže vážne pomýliť náš úsudok a diabol to môže využiť, aby nás oklamal. Je dobré si to uvedomiť.

Rád by som sa tu podelil o svoju skúsenosť. Ako každému, i mne sa sem-tam príhodi takáto vec. Keď si večer líham po ťažkom dni celý rád, že sa konečne môžem uložiť, niekedy zachytím tiché vnútorné volanie: „Neprišiel by si na chvíľku do kaplnky robiť mi spoločnosť?“ Po niekoľkých minútach nespokojnosti a nevôle typu: „Ježišu, to je priveľa! Som unavený a ak si svoje neodspím, zajtra

budem rozladený!", nakoniec súhlasím a strávim nejaký čas s Ježišom. Potom idem spať spokojný a rád. Na druhý deň sa zobudím, a nie som väčšmi unavený než zvyčajne. Vďaka, Pane, skutočne si to tak chcel, ovocie je tu.

Inokedy sa mi stane pravý opak. Zamestnáva ma veľký problém a hovorím si: dnes večer sa pôjdem na hodinu modliť do kaplnky, aby sa to vyriešilo. Ako idem ku kaplnke, v hĺbke srdca sa mi prihovori hlások: „Vieš, urobil by si mi väčšiu radosť, keby si šiel hneď spať a dôveroval mi. Ja sa o tvoj problém postarám." Pripomeniem si teda svoj blažený údel neužitočného sluhu a idem spokojne spať, odovzdajúc všetko do Božích rúk...

Tým chcem povedať, že **Božia vôľa je v tom, v čom je viac lásky, a nie nutne najviac utrpenia.** V oddychu plnom dôvery je väčšia láska než v námahe plnej ustarostenosti!

- **Rozličné postoje podľa dôležitosti vnuknutí**

Ak chceme vedieť, aký postoj zaujať k tomu, čo považujeme za Božie vnuknutie, **treba vziať do úvahy aj hľadisko, ktoré sme dosiaľ nespomínali: predmet vnuknutí a jeho väčšiu či menšiu dôležitosť.**

Pán mi môže vnuknúť, aby som rozdal všetko svoje bohatstvo chudobným a odišiel na púšť podľa vzoru sv. Antona Veľkého. Vnuknutie sa však môže týkať i nepatrných vecí, ako sme uviedli vyššie na príklade.

Už sme povedali, že je **veľmi dôležité, aby sme sa usilovali nezanedbať nijaké vnuknutie. Vec, ktorá sa nám vidí bezvýznamná, môže mať väčšie dôsledky, než si myslíme.** Spomínam si, ako som prednášal na duchovných cvičeniach a zanovito som odolával pohnútke, ktorá ma nabádala, aby som vyzval účastníkov počas ruženca vzdať poklonu krížu, čo tam umiestnili a kvetmi ozdobili deti (hovoril som si: „To by trvalo prídlho, teraz nie je vhodná chvíľa"). Počas poklony bol potom jeden človek uzdravený z veľkých ťažkostí s chrbticou.

Navyše, ako sme už spomenuli, **uposlúchnutie Boha v maličkosti nám niekedy môže priniesť oveľa väčší duchovný pokrok než roky úsilia,** ktoré sme si predpísali. Vernosť malým milostiam priťahuje veľké.

Je však zrejmé, že k vnuknutiam sa treba stavať rozličným spôsobom podľa ich dôležitosti. Ako hovorí sv. František Saleský, *drobné mince a zlaté prúty nepočítame rovnako.* Zlaté prúty treba vážiť presne, ale pri minciach by zasa nebolo múdre, keby sme im pri oceňovaní venovali neúmerne veľa času a pozornosti.

- Poznamenávame mimochodom, že **mnohé podnety Ducha Svätého v istom zmysle nevyžadujú úvahu:** ide o vnútornú pohnútku, ktorá nám uľahčuje

vykonať určitú vec, čo treba tak či tak vykonať. Napríklad pociťujem voči niekomu nevraživosť a cítim nabádanie k odpusteniu; alebo je čas svätej omše, no ja som v pokušení zdržať sa pri naliehavej práci a teda omeškať sa, cítim však zároveň impulz, aby som všetko nechal tak a šiel na omšu. Treba len počúvať, keďže je jasné, že vnuknutie je dobré. **Tak ako nás diabol pokúša, tak zase Duch Svätý na nás pôsobí opačne: pobáda, povzbudzuje a vnútorne prebúda, aby nám uľahčil splnenie toho, čo Boh od nás žiada.** Istotne bude takto pôsobiť ešte väčšmi, ak budeme voči jeho pohnútkam pozornejší a poslušnejší. Počúvajme sv. Františka Saleského:

„Bez vnuknutí by život našich duší bol lenivý, ochromený a neužitočný. Pri dotyku božských lúčov vnuknutia však zakúšame svetlo preniknuté oživujúcim teplom, čo osvetľuje náš um, prebúda a podnecuje našu vôľu, pričom jej dáva silu chcieť i vykonať dobro, ktoré vedie k večnej spáse.“

- **Niekedy nás pohnútka nabáda k niečomu nezvyčajnému, čo nepatrí do našej bežnej činnosti, no pritom to nie je mimoriadne závažné.** Uviedli sme niekoľko príkladov. Pán ma môže vyzývať k určitému skutku lásky, k službe, ku krátkej modlitbe, k malej obeti, k úkonu pokory a podobne. V takýchto prípadoch treba vec zvážiť rýchle. **Ak sa nám vidí rozumnou a v súlade s našimi povinnosťami, ak sa nám zdá** (podľa skúsenosti s Božou pedagogikou, ktorú voči nám používa), **že poznávame Ježišov hlas, a ak pri súhlase cítime pokoj, treba vnuknutie už len vykonať.** Ak sme sa zmýlili a uvedomíme si dodatočne, že to bola skôr pohnútka márnivosti či domýšľavosti, alebo náš vlastný výmysel, nebude to katastrofa. Poslúži to pre našu duchovnú výchovu. A Pán Boh nám to nebude až natoľko zazlievať.

- **Pokiaľ sme naopak nabádaní k oveľa závažnejšiemu činu - zvoliť si povolanie, zmeniť životné zameranie, urobiť rozhodnutia, ktoré môžu mať na druhých vážny vplyv, alebo vykonať čosi, čo ďaleko presahuje bežné životné pravidlá nášho stavu - vtedy je nevyhnutné, aby sme o ničom nerozhodli skôr, než vnuknutie posúdi náš duchovný vodca alebo predstavený.** Takáto poslušnosť sa Bohu páči, hoci niekedy môže zdanlivo oddialiť vec, ktorú Boh od nás sám žiada. **Boh má radšej opatrnosť a podriadenosť než unáhlenosť.**

Bez poslušnosti sa naopak veľmi pravdepodobne staneme čoskoro hračkou Zlého. Keď uvidí náš chvat, že nasledujeme všelijaké popudy a nikým si ich nenecháme posúdiť, ak je to potrebné, čoskoro nás oklame a postupne odvedie k veciam, ktoré nebudú mať nič spoločné s Božou vôľou.

- **V prípade pochybnosti, aký postoj zaujať, je zvyčajne vždy najlepšie, keď sa zveríme jednej alebo viacerým dôveryhodným osobám a prijmeme ich názor** (ak nemáme rozhodný dôvod konať inak), a nebudeme donekonečna uvažovať a hodnotiť, lebo nám hrozí, že sa budeme motať dokola a náš zmätok

sa len zväčší.

- **A ak nie sme verní milosti?**

Podčiarkli sme, že **je dôležité, aby sme nezanedbali nijaké Božie vnuknutie**. To by v nás mohlo vyvolať pocit strachu - najmä z toho, že naša nevernosť v nasledovaní týchto podnetov by mohla mať nenapraviteľné dôsledky pre náš život s Pánom.

Naším zámerom tu bolo zdôrazniť význam spomínaného prostriedku spolupráce s tým, čo Boh koná v našom živote, a povzbudiť k pozornosti. **V nijakom prípade sme nechceli vyvolať strach, ktorý znepokojuje a berie odvahu**. Máme urobiť všetko pre to, aby sme sa vyhli nevernosti, no zároveň musíme veriť, že ak sa nám to prihodí, naše zlyhanie nie je nenapraviteľné.

Pán je vždy pripravený zdvihnúť nás po páde. Ak sa k nemu potom obrátíme s pokorným a dôverujúcim srdcom, vždy nájde spôsob, ako premeniť naše pády na dobro. Zakaždým, keď si uvedomíme, že sme z povrchnosti, nepozornosti či zbabelosti udusili alebo zanedbali nejaké vnuknutie, neklesajme preto na mysli. Prosme Pána úprimne o odpustenie, využime túto príležitosť na pokorenie sa a uznanie si vlastnej nedostatočnosti; **poprosme, aby nás „potrestal“ tým, že nám dá viac vernosti**, ktorá nám pomôže znovu získať stratené milosti!

Pre Boha to nie je nič nemožné... Ak v to dúfame s odvážnou, detskou dôverou, dá nám to.

ZÁVER

Uviedli sme niekoľko podmienok, ktoré umožnia Božím vnuknutiam, aby sa v našom živote prejavili a rozhojňovali, aby nás Duch Svätý mohol čoraz väčšími pobádať a viesť.

Náš výpočet by nebol úplný, keby sme zabudli na jednu podmienku. Niekoľko slov o nej nám poslúži ako záver.

Ide o **synovskú lásku k Panne Márii**. Spomedzi všetkých ľudí práve Mária najintenzívnejšie žila v tieni Ducha Svätého. Celý Máriin život bol dokonalým súhlasom so všetkým, čo v nej konal Duch svätý, ktorý ju vovádzal čoraz hlbšie do vrúcnej a vznešenej lásky.

Mária je z hľadiska milosti našou Matkou; a ako Matka nám sprostredkúva plnosť milosti, ktorá jej náleží. Myslím si, že medzi darmi, ktoré Mária dáva tým, čo sa považujú za jej deti a čo si ju „berú k sebe“ podobne ako milovaný učeník (Jn 19, 27), najcennejším darom je práve účasť na jej úplnej otvorenosti pre milosť a na schopnosti nechať sa viesť Duchom Svätým bez odporovania. Mária nám dáva svoju pokoru, svoju dôveru v Boha, svoju plnú odovzdanosť do Božej vôle, svoju tichosť a vnútorné načúvanie Duchu Svätému...

Tým chcem povedať, že **jedným z najistejších spôsobov, ako získať postupne schopnosť miest' do praxe rady našej knižky, je zveriť celý svoj duchovný život Panne Márii**. Ona nás naučí, čo sama tak dobre vedela: s istotou rozpoznať, dôveryplne prijať a verne nasledovať všetky podnety milosti, ktorými Boh vykoná v našom živote zázraky lásky, ako ich vykonal v živote svojej pokornej služobnice.

MODLITBA KARDINÁLA MERCIERA

(arcibiskupa v Malines-Brusel, 1851-1926)

„Odhalím vám tajomstvo svätosti a šťastia. Ak si každý deň na päť minút upokojíte myseľ, zavriete oči pred všetkým, čo je zmyselné, a prestanete počúvať hurhaj sveta, aby ste boli schopní utiahnuť sa do svätostánku svojej pokrstenej duše, ktorá je chrámom Ducha Svätého, a obrátite sa naňho slovami:

Duchu Svätý, duša mojej duše, klaniam sa ti. Osvecuj ma, ved' ma, posilni ma a poteš ma. Povedz mi, čo všetko mám urobiť, a prikáž mi, aby som to vykonal. Sľubujem, že sa podriadim všetkému, čo budeš odo mňa žiadať, a prijmem všetko, čo dovoľíš, aby sa mi prihodilo. Len mi ukáž, aká je tvoja vôľa!

Ak to spravíte, váš život bude radostný a pokojný, dostane sa vám prehojnej útechy aj uprostred protivenstiev, pretože aké veľké budú skúšky, takú dostanete milosť a silu, aby ste ich uniesli, a privedie vás plných zásluh až pred nebeskú bránu. Takáto poddanosť Duchu Svätému je tajomstvom svätosti."